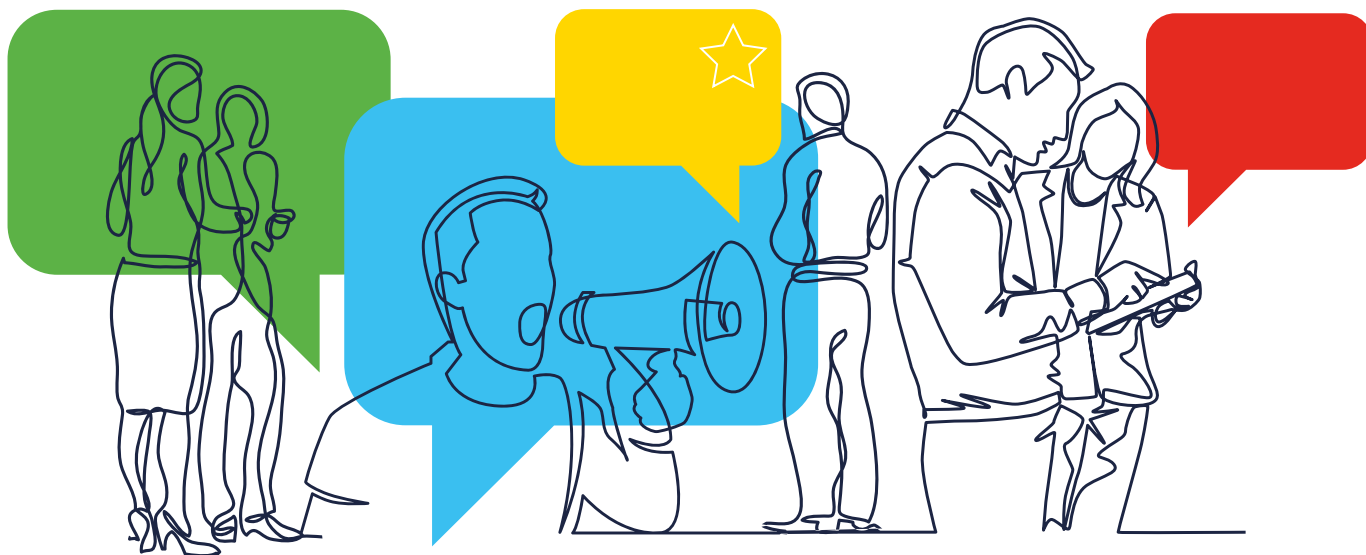

EUROPOS PILIEČŪ INICIATYVOS FORŪMAS

SAUGOKIME BITES IR ŪKININKUS!
Bitēms nekenkiantis žemēs ūkis –
sveika aplinka

SUŽINOTI – APTARKITE – PRISIJUNGTI – KREIPTIS PATARIMO

|TURINYS

„Saugokime bites ir ūkininkus! Bitėms nekenkiantis žemės ūkis – sveika aplinka“	3
Kampanija „Saugokime bites ir ūkininkus!“	5
Kampanijos poveikis	9

1

Saugokime bites ir ūkininkus! Bitėms nekenkiantis žemės ūkis – sveika aplinka

Saugokime bites ir ūkininkus! Siekiant bitėms nekenkiančio žemės ūkio ir sveikos aplinkos, 2019 m. rugsėjo 30 d. užregistruota Europos piliečių iniciatyva, tą pačią dieną prasidėjo jos parašų rinkimo laikotarpis. Šia iniciatyva Komisija raginama pasiūlyti teisės aktų, kuriais būtų laipsniškai iki 2035 m. uždrausta naudoti sintetinius pesticidus, atkurta biologinė įvairovė ir kurie padėtų ūkininkams prisitaikyti prie permainų.

Iniciatyvos tikslai:

- siekiant, kad nebebūtų naudojami sintetiniai pesticidai, iki 2030 m. laipsniškai sumažinti sintetinių pesticidų naudojimą ES žemės ūkyje 80 proc., pradedant nuo pačių pavojingiausių;
- žemės ūkio vietovėse atkurti gamtines ekosistemas, kad ūkininkavimas taptų biologinės įvairovės atsikūrimo ramsčiu;
- žemės ūkį pertvarkyti taip, kad pirmenybė būtų teikiama smulkiajam, įvairiam ir tvariam ūkininkavimui, būtų remiama sparti agroekologinės ir ekologinės praktikos plėtra ir sudaromos sąlygos vykdyti nepriklausomus mokymus ūkininkams ir mokslinius tyrimus, kaip ūkininkauti be pesticidų ir GMO.

Iniciatyvai „Saugokime bites ir ūkininkus!“ pavyko surinkti 1,05 mln. patikrintų pritarimo pareiškimų, o minimalios ribos buvo pasiektos vienuolikoje valstybių narių. Dėl COVID-19 pandemijos poveikio kampanijai parašų rinkimo laikotarpis buvo pratęstas vieniems metams iki 2021 m. rugsėjo 30 d¹.

Pasibaigus parašų rinkimo etapui, buvo pradėtas pritarimo pareiškimų tikrinimo procesas. Po to, 2022 m. spalio 7 d. iniciatyva buvo oficialiai pateikta Europos Komisijai ([pranešimas spaudai](#)). 2023 m. balandžio 5 d. Komisija paskelbė komunikatą, kuriuo atsakoma į šią iniciatyvą.

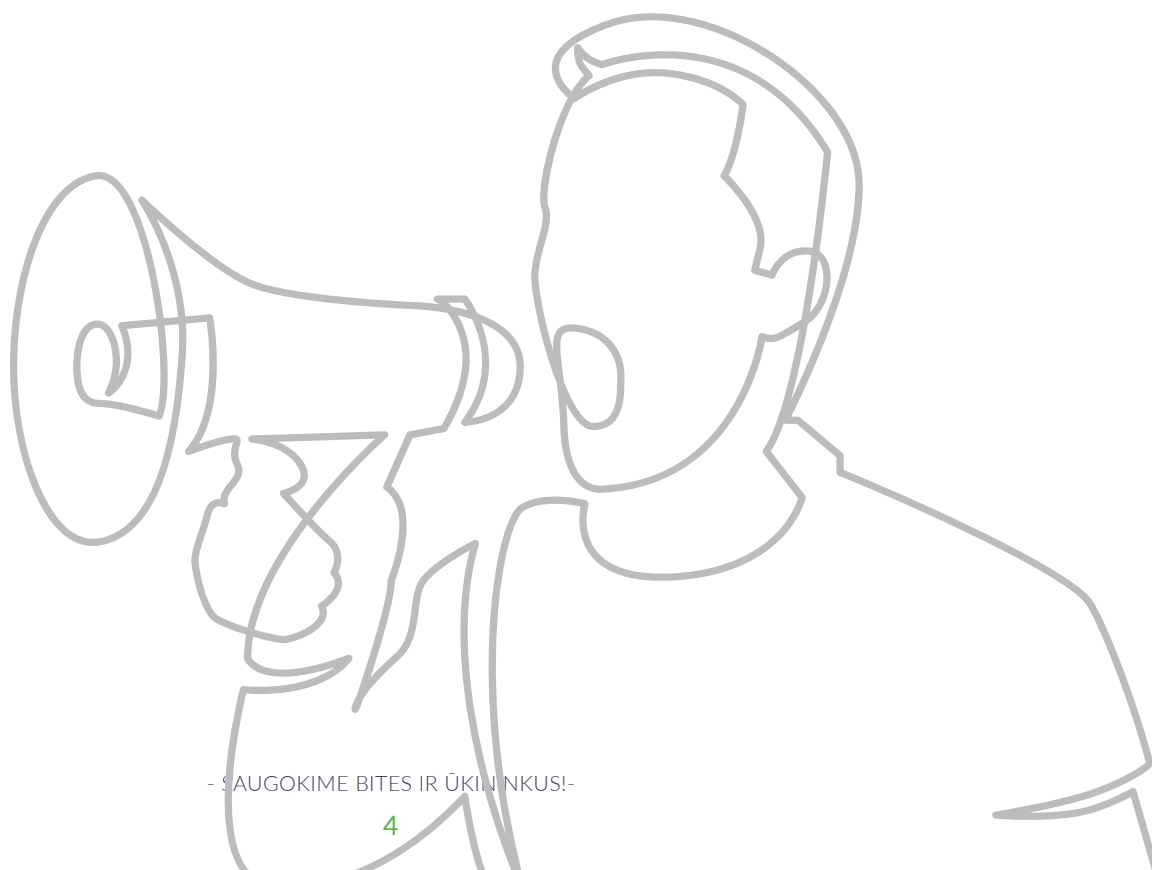
1 Pagal Reglamentą (ES) 2020/1042, Sprendimą C(2020) 9226 ir Sprendimą C(2021) 1121.

Sėkmės veiksniai

- Kasavaitiniai vaizdo susitikimai su visais organizatoriais visą dvejų metų laikotarpį (pratęsta dėl pandemijos).
- Partnerių, kurie, nepaisydami išorės sunkumų, dvejus metus demonstravo atkaklumą ir kiekviename susitikime tvirtai laikėsi pozityvios nuostatos.
- Ėsamo NVO aljanso (daugiau kaip 200 NVO visoje Europoje) bendras darbas, taip pat naujų partnerių, turinčių galimybę įtraukti naujų dalyvių vietoje, pasitelkimas.

2

Kampanija „Saugokime bites ir ūkininkus!“

Pasiruošimas

Iniciatyvos „Saugokime bites ir ūkininkus!“ organizatoriai jau turėjo daug patirties rengiant Europos piliečių iniciatyvą, nes kai kurie iš jų sėkmingai organizavo iniciatyvą „Uždrausti glifosatą“, surinkusią 1 070 865 parašus. Ši ankstesnė patirtis buvo pravertė organizatoriams rengiant ir įgyvendinant naująją iniciatyvą.

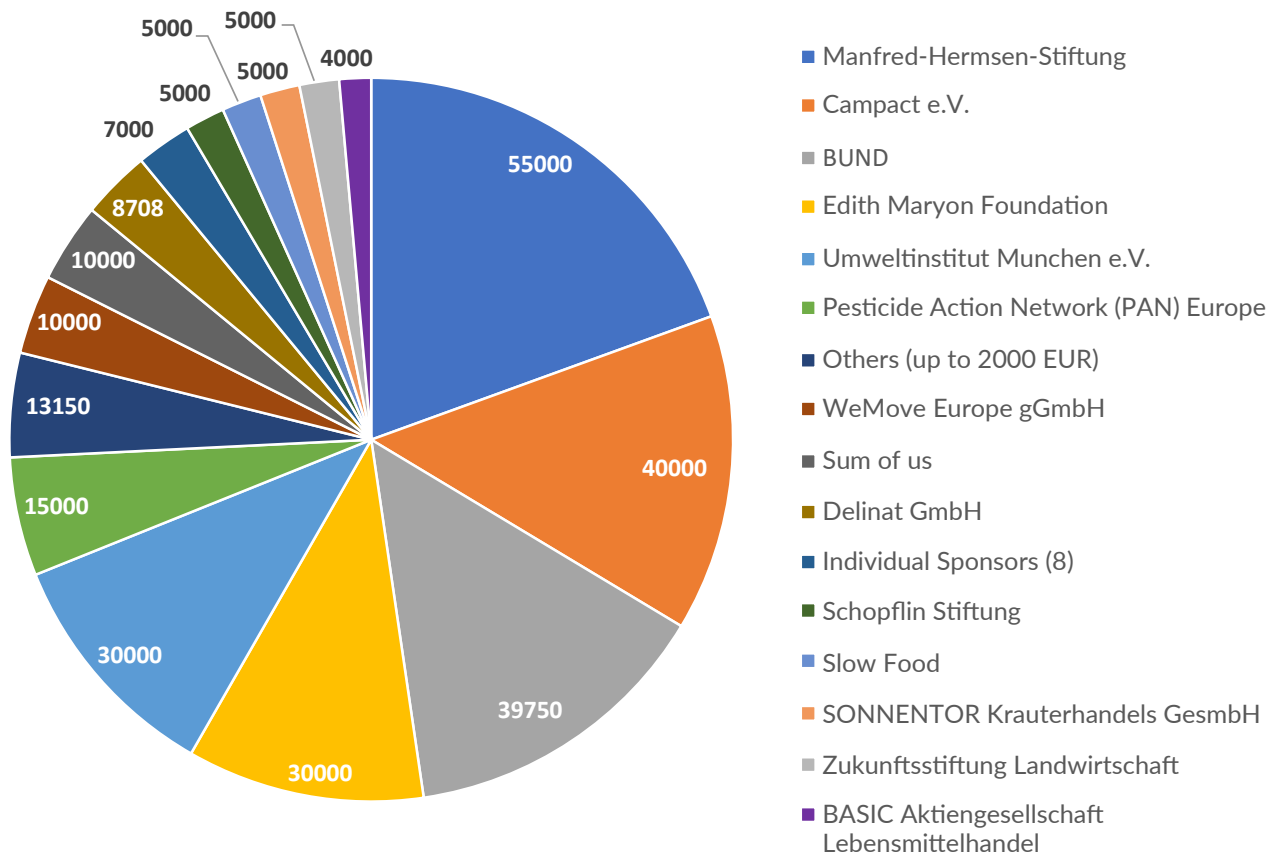
Tam, kad ši iniciatyva būtų sėkminga, buvo labai svarbu sukurti **partnerių tinklą**. Iš pradžių organizatoriai subūrė 10 NVO iš skirtingų šalių, o kiekvienai organizacijai buvo pavesta rasti kitų NVO, kurios paremtų šią iniciatyvą. Iš viso iniciatyvą įvairiu mastu parėmė daugiau kaip 200 aplinkosaugos NVO, ūkininkų ir bitininkų organizacijų, labdaros fondų ir mokslo įstaigų, veikiančių visoje Europos Sąjungoje. Tačiau buvo sunku užtikrinti, kad NVO aktyviai remtų šią iniciatyvą. Todėl organizatoriai nusprendė kviesti remiančiąsias NVO dalyvauti reguliariuose internetiniuose susitikimuose, kuriuose organizatoriai aptaria kampanijos strategiją. Iniciatyvą „Saugokime bites ir ūkininkus!“ parėmė tokios NVO kaip „Bee Life“, „Générations Futures“, „Global 2000“, „Umweltinstitut München“, „Pesticide Action Network – PAN Europe“ ir „Romapis“.

Turinio internete kūrimas taip pat buvo labai svarbi iniciatyvos komunikacijos strategijos dalis. Organizatoriai sukūrė daugiakalbę interneto svetainę su **parsisiųsdinamomis internetinėmis pagalbinėmis priemonėmis**, pavyzdžiui, popierinėmis pasirašymo formomis, laiškais kaimynams ir draugams, lankstinukais, plakatais, lipdukais ir vaizdo įrašais. Interneto svetainės kūrimo ir pagalbinių priemonių rengimo ir vertimo procesas užtruko ilgai, todėl organizatoriai oficialią pritarimo pareiškimų rinkimo pradžios datą pavėlino maždaug šešiomis savaitėmis. Be to, organizatoriai kūrė turinį socialiniuose tinkluose „Twitter“ (1 752 sekėjai), „Instagram“ (2 735 sekėjai) ir „Facebook“ (2 870 sekėjai).

Iš viso iniciatyva „Saugokime bites ir ūkininkus!“ surinko 282 858 EUR paramos lėšų.

Finansavimo šaltiniai (€)

| Kampanijos įgyvendinimas

Iš pradžių organizatoriai planavo visuomeninę kampaniją, ketindami rinkti parašus ir bendrauti su piliečiais gyvai, kad sustiprintų pritarimą kampanijai ir „prisidėtų prie skubiai reikalingų socialinių pokyčių ir pertvarkos“. Galiausiai dėl pandemijos strategiją teko peržiūrėti.

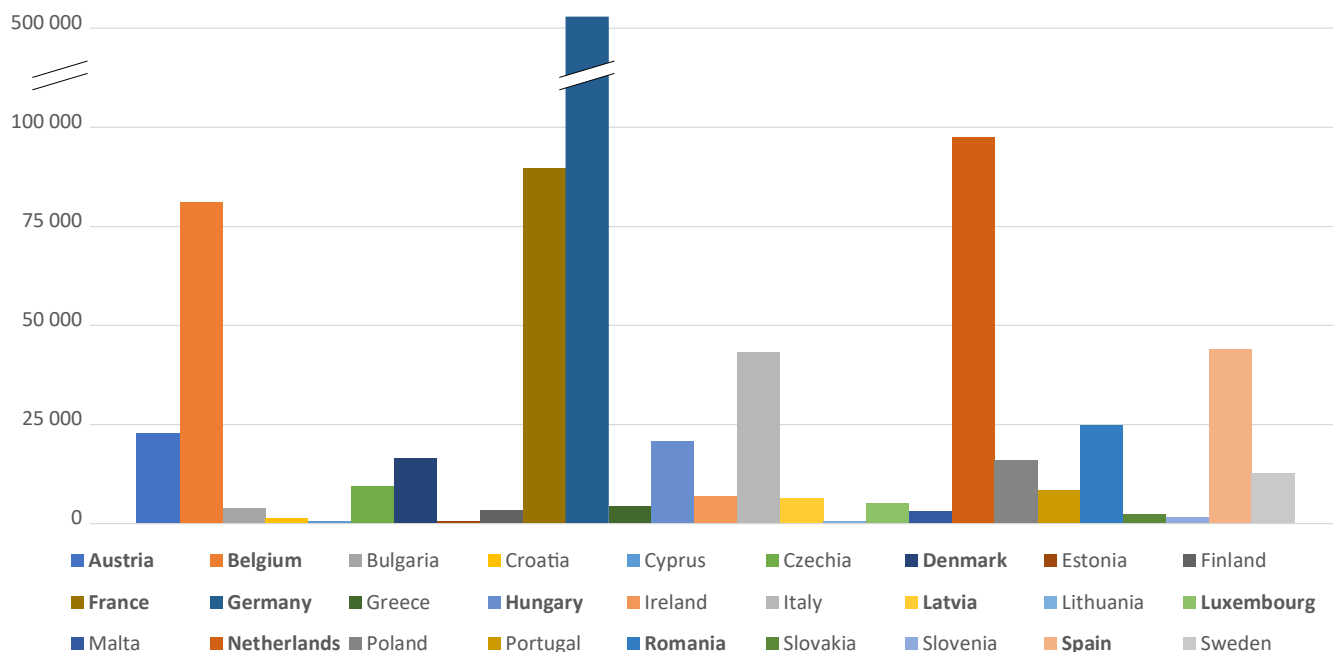
Iš pradžių vykdant kampaniją „Saugokime bites ir ūkininkus!“ buvo nuspręsta rinkti parašus visose ES šalyse, ne vien keliose konkrečiose, tačiau dėl pandemijos kilusių sunkumų organizatoriai turėjo persvarstyti šią strategiją. Organizatoriams pavyko surinkti parašus **šalyse, kuriose jie arba jų tinklo partneriai turėjo stiprią paramą**. Atsižvelgiant į tarptautinį priemonės pobūdį, aktyvus dalyvavimas daugelyje šalių buvo labai svarbus, o pagrindinis vaidmuo šioje kampanijoje teko savanoriams.

| Parašų rinkimas

Nors organizatoriai iš pradžių norėjo sukurti stiprią visuomeninę kampaniją ir gyvai bendrauti su žmonėmis, jie suprato, kad dėl pandemijos dauguma parašų bus renkami internetu, o ne popieriuje. Iniciatyvos „Saugokime bites ir ūkininkus!“ tikslams naudotasi atskira internetine pritarimo pareiškimų rinkimo sistema. Be to, dėl pandemijos ir su ja susijusių konkrečių baimių daugeliui žmonių biologinės įvairovės ir klimato apsaugos klausimai nuslinko į antrą planą. Iš pradžių organizatoriams nepavyko sukurti gerai veikiančios strategijos, kaip įveikti visas šias kliūtis. Todėl parašų rinkimas tapo sudėtingesnis ir sulėtėjo. Tačiau, pratęsus parašų rinkimo laikotarpį ir padedant partnerių tinklui, organizatoriai šią kliūtį sugebėjo įveikti.

Pritarimo pareiškimų skaičius
(šalis, kuriose riba buvo pasiekta, pažymėti paryškintu šriftu)

Tikrinimas ir pateikimas

Iš viso po pratęsimo 27 ES valstybėse narėse iniciatyva surinko 1,18 mln. parašų, iš kurių 89 proc. nacionalinės valdžios institucijos pripažino galiojančiais. 2022 m. spalio 7 d. organizatoriai pateikė Europos Komisijai sertifikatus, kuriais patvirtinama, kad surinkti **1 054 973 patikrinti pritarimo pareiškimai**. Po to prasidėjo 6 mėnesių nagrinėjimo laikotarpis.

Pateikimo laikotarpiu buvo labai svarbu neleisti kampanijai **išnykti iš akiračio ir išlaikyti didelį piliečių susidomėjimą** iniciatyva. Organizatoriai valstybių narių ir Europos Parlamento atstovams parašė daug atvirų laiškų ir ne kartą su jais susitiko tiesiogiai. Be to, organizatoriai koordinavo **spaudos konferenciją** su IFOAM „Organics Europe“, kad propaguotų šios iniciatyvos pasiūlymus ir aptartų iki šiol padarytą pažangą mažinant pesticidų naudojimą. Šios kampanijos organizatoriai yra pasiryžę plėsti šią veiklą ateityje, kad paskatintų pokyčius ir pažangą mažinant pesticidų kiekį ES.

3

Kampanijos poveikis

Nagrinėjimas ir Komisijos sprendimas

2022 m. spalio 7 d. oficialiai pateikus iniciatyvą, 2022 m. lapkričio 25 d. organizatoriai susitiko su **už vertybes ir skaidrumą atsakinga Komisijos pirmininko pavaduotoja Věra Jourová ir už sveikatą ir maisto saugą atsakinga Komisijos nare Stella Kyriakides** ([pranešimas spaudai](#)).

2022 m. gruodžio 15 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas pateikė savo nuomonę dėl šios iniciatyvos (žr. [EESRK nuomonę](#)).

2023 m. sausio 24 d. Europos Parlamentas surengė **viešąjį klausymą** dėl iniciatyvos „Saugokime bites ir ūkininkus!“ ([viešasis klausymas](#)). Organizatoriai pristatė iniciatyvos tikslus ir aptarė juos su Europos Parlamento nariais ([EP klausymai glaustai](#)). Tą pačią dieną, kaip ir viešasis klausymas, 2023 m. sausio 24 d., Europos Komisija pristatė dokumentą „[Naujas apdulkintojų politikos kursas](#)“, kuriuo siekiama spręsti nerimą keliančio laukinių apdulkinančių vabzdžių skaičiaus mažėjimo Europoje problemą, peržiūrint [2018 m. ES iniciatyvą dėl apdulkintojų](#).

(Žr. [pranešimą spaudai](#)). 2023 m. kovo 16 d. iniciatyva „Saugokime bites ir ūkininkus!“ buvo aptarta Europos Parlamento plenarinėje sesijoje (žr. [įrašą](#)).

2023 m. balandžio 5 d. Europos Komisija priėmė **komunikatą, kuriame išdėstė savo veiksmus, susijusius su** iniciatyva „Saugokime bites ir ūkininkus!“. Europos Komisija palankiai vertina šią iniciatyvą ir pabrėžia jos svarbą, nes tarpusavyje susijusios klimato kaitos, taršos ir biologinės įvairovės nykimo krizės kelia vis daugiau iššūkių Europos žemės ūkiui ir apsirūpinimo maistu saugumui. Komunikate kiekvienas iniciatyvos pasiūlymas įvertintas atsižvelgiant į jo privalumus (žr. [pranešimą spaudai](#)). Konkrečiau, Komisija teiks pirmenybę tam, kad būtų priimti ir įgyvendinti pasiūlymai dėl [reglamento dėl tausiojo pesticidų naudojimo](#) ir dėl [gamtos atkūrimo įstatymo](#), dėl kurių šiuo metu derasi Europos Parlamentas ir Taryba, kartu veiksmingai įgyvendinant bendrą žemės ūkio politiką.

Reaguodami į Komisijos komunikatą organizatoriai pritaria Komisijos raginimui teisėkūros institucijoms [Europos Parlamentui ir Tarybai] greitai pasiekti plataus užmojo susitarimus dėl jos pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais piliečių užmojai būtų perkelti į teisės aktus. Be to, organizatoriai skatina susirūpinusius piliečius ir mokslininkus dalyvauti procese, kol bus pasiekti tikslai, ir teigia, kad iniciatyva „Saugoti bites ir ūkininkus!“ toli gražu nėra baigta. (Žr. [pranešimą spaudai](#))

Komisijos narys V. Sinkevičius ir susijusių generalinių direktoratų atstovai pristatė Komisijos atsakymą organizatoriams [posėdyje](#) 2023 m. balandžio 25 d.

Idėjos ir patarimai būsimiems organizatoriams

- Niekada nepasiduokite! Būkite pasirengę, kad iniciatyvos organizavimas ir įgyvendinimas gali būti ilga ir sunki kelionė.
- Skirkite pakankamai laiko kruopščiai pasiruošti.
- Pasikalbėkite su kitais organizatoriais ir suinteresuotaisiais subjektais, turinčiais patirties Europos piliečių iniciatyvos srityje.